

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren

18. oktober 2012

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 1 (Alm. del – §7) af 3. oktober 2012 stillet efter ønske fra Frank Aaen (EL)

Spørgsmål

Ministeren bedes redegøre for, hvordan ministeriet foretager økonomiske beregninger af konsekvenserne af forskellige politiske tiltag.

Herunder:

- a) Hvilke modeller/databaser anvender ministeriet, når der skal foretages beregninger af f.eks. de samfundsøkonomiske konsekvenser af en øget marginalskat eller af højere dagpengedækning?
- b) Hvilke formler og forudsætninger anvendes, når man konkluderer, at en sænket marginalskat vil øge arbejdsudbuddet (indkomstelasticiteter m.m), og hvad er det empiriske og teoretiske grundlag for, at ministeriet anvender præcis disse formler og forudsætninger?
- c) Hvilke formler og forudsætninger anvendes, når man antager, at det at hæve dagpengene med X vil sænke arbejdsudbuddet med Y, og hvad der er det empiriske og teoretiske grundlag for, at ministeriet anvender præcis disse formler og forudsætninger?
- d) Hvorfor antager ministeriet, at et øget arbejdsudbud medfører øget beskæftigelse, og hvor hurtigt antager ministeriets regnemodeller, at et øget arbejdsudbud vil omsættes i øget beskæftigelse og dermed forbedre statens finanser, herunder i perioder med den nuværende ledighed, og hvad er det empiriske og teoretiske grundlag for at ministeriet antager dette?
- e) Hvem har besluttet at anvende de forudsætninger, der er omtalt i de tre foregående spørgsmål (den præcise indkomstelasticitet, beregningen af deltagelseeffekten etc.), hvornår er beslutningen taget, og hvem kan træffe beslutninger om at ændre forudsætningerne?

Svar

Når Finansministeriet skønner over arbejdsudbudseffekterne af ændringer i personskatter og satser for overførsler, tager skønnet udgangspunkt i beregnede marginalskatter og forskelsbeløb for en stikprøve på 3,3 pct. af befolkningen.

Finansministeriet har adgang til meget detaljerede oplysninger for et udsnit af befolkningen (Lovmodellens datagrundlag). Udgangspunktet er en stikprøve på 3,3 pct. af befolkningen med bopæl i Danmark ultimo året (samt de personer, som er i samme husstand som stikprøvepersonen). For alle disse personer udtrækkes en

række registeroplysninger, herunder detaljeret indkomstgrundlag for beregning af indkomstskatter og overførsler.

Arbejdsudbudsvirkningen beregnes for hver person med udgangspunkt i arbejdsudbudsfunktionen og indebærer en substitutionselasticitet på 0,04 pct. for mænd og 0,13 pct. for kvinder.

Arbejdsudbudsfunktionernes specifikke form er taget fra Frederiksen, Graversen og Smith, *Overtime Work, Dual Job Holding and Taxation*, 2001. Parametrene er dog skaleret, så der opnås en gennemsnitlig¹ substitutionselasticitet på 0,1. Det vil sige, at en stigning i lønnen efter skat på 1 pct. øger den gennemsnitlige arbejdstid med 0,1 pct.

Beregningen indebærer en gennemsnitlig indkomstelasticitet på -0,03 pct. Det vil sige en antagelse om, at en stigning i indkomsten på 1 pct. indebærer et fald i arbejdsudbuddet på 0,03 pct. i gennemsnit ved uændret marginalløn efter skat. Den gennemsnitlige indkomsteffekt er antaget at være mere negativ for kvinder end for mænd.

Udover det herved udregnede arbejdsudbud i form af et øget antal timer blandt de beskæftigede beregnes en ledighedseffekt i form af øget deltagelse. Ledighedseffekten er baseret på ændringer i kompensationsgraden. Det vil sige forholdet mellem den disponible indkomst ved ledighed og den disponible indkomst ved beskæftigelse. Beregningen tager udgangspunkt i, at et fald i kompensationsgraden med 10 pct.point dæmper ledigheden med 0,7 pct.point.

Satserne i dagpengesystemet har tilsvarende betydning for det strukturelle ledighedsniveau og beskæftigelsen. En forøgelse af dagpengesatsen vil isoleret set reducere forskelsbeløbet ved beskæftigelse hhv. ledighed og dermed reducere den enkeltes økonomiske tilskyndelse til at finde ordinær beskæftigelse.

Det er teoretisk velfunderet, at befolkningens arbejdsudbud er positivt påvirket af den økonomiske gevinst ved at arbejde. Den er positive sammenhæng mellem arbejdsudbud og økonomisk gevinst ved at arbejde er endvidere empirisk velunderbygget, jf. fx beskrivelse i kapitel 3 i skattekommissionens rapport "Lavere skat på arbejde".

Der er ligeledes et solidt empirisk og teoretisk belæg for, at øget arbejdsudbud også medfører øget beskæftigelse på lang sigt, samt at lavere arbejdsudbud ledsages af lavere beskæftigelse. Det gælder både, når man betragter den historiske udvikling, og når man ser på tværs af lande, jf. fx kapitel 4 i "Reformpakken 2020", Finansministeriet april 2011, samt vedlagte bilag 1 til besvarelsen. En strukturelt højere beskæftigelse styrker isoleret set de offentlige finanser og øger den samlede økonomiske velstand på sigt.

¹ Beregnet som et lønvægtet gennemsnit.

Det er generelt vanskeligt at forudse, hvor hurtigt en stigning i arbejdsudbuddet omsættes i øget beskæftigelse. Erfaringerne med tidligere arbejdsmarkedsreformer i Danmark, herunder ungeindsatsen samt indførelsen og afskaffelsen af hhv. overgangsydelsen og særreglerne i dagpengesystemet for 50-59-årige ledige, peger på, at virkningerne kan komme relativt hurtigt.

I et konkret (hypotetisk) regneeksempel med ADAM-modellen, jf. vedlagte bilag 2, hvor arbejdsudbuddet øges med 10.000 personer, og finanspolitikken lempes, så den strukturelle saldo er uændret, er cirka to tredjedele af det øgede arbejdsudbud omsat til øget beskæftigelse efter 3 år. Og hele eller stort set hele det øgede arbejdsudbud kan være omsat til øget beskæftigelse efter 6-7 år, afhængigt af de anvendte modelforudsætninger.

En varig, strukturel forøgelse af beskæftigelsen, fx gennem lavere strukturel ledighed, vil indebære en umiddelbar strukturel forbedring af de offentlige finanser, som styrker den finanspolitiske holdbarhed. Dette vil gælde, også selvom den fulde virkning på den faktiske beskæftigelse først optræder på længere sigt.

Idet finanspolitikken er tilrettelagt med udgangspunkt i en given udvikling i den strukturelle offentlige saldo, vil en strukturel forbedring af de offentlige finanser fx gennem øget arbejdsudbud muliggøre finanspolitiske lempelser, der kan understøtte den hastighed, hvormed det øgede arbejdsudbud omsættes til øget beskæftigelse, jf. vedlagte bilag 1. Det gælder også ved det nuværende ledighedsniveau.

Den nuværende metode til vurdering af arbejdsudbudsvirkninger af ændringer i skatter og indkomstoverførsler er fastlagt af, og har været anvendt i Finansministeriet siden 2002, jf. metodebeskrivelse i *Fordeling og Incitament* 2002, Finansministeriet, juni 2002.

Datagrundlaget til brug for beregninger, herunder Lovmodellens datagrundlag, ændres løbende i takt med Danmarks Statistiks opdateringer af talgrundlaget.

Finansministeriet kan træffe beslutning om at ændre metoder, herunder de anvendte elasticiteter for sammenhænge mellem marginalskatte og arbejdsudbud, hvis det vurderes, at metodeændringer mv. kan medføre mere retvisende vurderinger af adfærdsvirkningerne af politiske tiltag.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon